

SONet BOTNIA:n Toimintakertomus vuodelta 2020 / Keski-Pohjanmaa

Vuosi 2020 oli neljäs vuosi Keski-Pohjanmaan maakunnallisen sosiaali- ja terveystalukuntayhtymä Soiten toiminnassa ja SONet BOTNIA:lla neljäs vuosi integroituneena Soiten kehittämispalveluihin. Alueohjausryhmä kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Toimintasuunnitelman toteuttamiseen liittyvien asioiden lisäksi kokouksissa kuullaan jäsenten esittämät tilannekatsaukset edustamiensa organisaatioiden ajankohtaisista asioista. Näin edistetään tiedonvälitystä, toimijoiden verkottumista ja laajennetaan tilannekuvaa sosiaalialan ja –palvelujen muutoksista maakunnassa.

SONet BOTNIA:n *strategiasta johdettuja yhteisiä sisällöllisiä painopisteitä* toimintasuunnitelmassa vuodelle 2020 olivat edelleen: **1) sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen ja integroituvat palvelut kunta-maakunta- ja yhteistyö-alueilla, 2) sosiaalisen vahvistaminen, 3) sosiaalialan alueellisen- ja tutkimuspohjaisen tietotuotannon tukeminen, 4) TKI-toiminnan ja kestävien kehittämiskenttien edistäminen 5) systemaattinen sosiaalialan tiedonhallinnan ja tietojohdamisen kehittäminen sekä sosiaalipalvelujen digitalisointiosaamisen kehittäminen, 6) pohjoismaisen yhteistyön erityisasiantuntijuuden hyödyntäminen ja 7) järjestöjen ja julkisen kumppanuuden vahvistaminen.**

Vuoden 2020 toiminnassa painottui vahvasti sote -uudistukseen liittyvien alueellisten hankkeiden valmistelu Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaan sekä erillisten työkykyohjelman ja monialaisen lastensuojelun kehittämishankkeiden rahoitushakuihin. Aiemmin aloitetut EU:n rakennerahastohankkeet jatkuivat, ja uusina valmisteltiin mm. osatoteuttajan suunnitelma TASOS – Taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus –hankkeeseen, jota hallinnoi Jyväskylän yliopisto / Kokkolan yliopistokeskus.

Korona-epidemiasta johtuvien rajoitusten seurauksena valtaosa laajemmalle kohderyhmälle suunnatuista tapahtumista toteutettiin verkkopohjaisina tapahtumina etäyhteyksillä.

SONet BOTNIA osallistui keskeisesti Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelman ja erillisrahoituksen hankkeiden valmistelun koordinointiin Keski-Pohjanmaalla. Soiten hallinnoimissa hankkeissa on keskiössä yhteisen sosiaali- ja terveystalukuntayhtymän vastaanotto-toiminnan asiakaslähtöinen kehittäminen. Sosiaalialan kannalta keskeistä on aikuissosiaalityön monipuolista kehittämiseen tähtäävä Sosiaalihuollon kehittäminen ja integrointi –osahanke, jossa toteutetaan valtakunnallista *Sosiaalihuolto osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaa*. Sosiaalihuollon tiedonhallinnan kehittämisen ja tutkimustiedon kannalta merkittävää vaikutusta odotetaan tulevan AVAIN –mittariston hankinnasta ja integroimisesta Soiten asiakastietojärjestelmään. Soite 2.0 sote-keskus –hanke sisältää myös perhekeskuspalvelujen ja vanhuspalvelujen osahankkeet, omais- ja perhehoidon, kokemusosaamisen hankkeet sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävää matalan kynnyksen palvelujen kehittämistoimia.

SONet BOTNIA:n ydintehtäviin sisältyvä *Tutkimus-, kehittämis-, innovaatiotoiminta* eteni muilla tavoilla, mutta ei suunnitellussa –TKIO –alkukartoituksen aineiston raportoinnin muodossa. TKI- toiminnan strategisen linjaamisen tarvetta ei vielä tiedostettu maakunnallisessa sote-organisaatiossa. Soiten organisaatioon sijoittuvan lakisääteisen TKI – toiminnan kannalta SONet BOTNIA:n tilanne on ollut jonkin verran haasteellinen. TKI -suunnitelman tai –strategian merkitys nousee keskeisempään asemaan

lähivuosina. Vuoden lopussa saatujen ensimmäisten sosiaalialan valtion tutkimusrahoituksen päätöksen pohjalta voi todeta, että Keski-Pohjanmaa ja Soite hyötyvät merkittävästi alueen TKI –toiminnasta.

1. Sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen

Valtakunnalliseen Maakunnallistuva aikuissosiaalityö -verkostoon osallistuttiin aktiivisesti.

Soite 2.0 sote-keskus –hankkeeseen valmisteltiin viisi sosiaalihuoltoa koskevaa osahanketta; Sosiaalihuollon kehittäminen ja integrointi (aikuissosiaalityö), Ikääntyneiden OmaSoite (vanhuspalvelut), Perhekeskuspalvelujen kehittäminen, Kotiin järjestettävät palvelut (vanhuspalvelut, aikuissosiaalityö, perheiden palvelut), Omais- ja perhehoitokeskuksen kehittäminen. Muita sote-uudistukseen liittyviä hankkeita valmisteltiin mm. osatyökykyisten henkilöiden työkyvyn tukea ja tuettua työllistymistä kehittävä Keski-Pohjanmaan Työkykyhanke ja Monialaisen lastensuojelu 2020-2022 Pohjois-Suomessa, jonka päähallinnoija Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Uusia Euroopan Unionin rakennerahastohankkeita valmisteltiin TASOS – Taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus (ESR, päähallinnoija Jyväskylän yliopisto/Kokkolan yliopistokeskus Chydenius) ja MUKAAN- Mukana muutoksessa (ESR, hallinnoi Kaustisen seutukunta). Yhteistyö on jatkunut Kehitysvammaiset osallisina Green Care – palvelujen kehittämisessä osaksi päivä- ja työtoimintaa (ESR, päähallinnoija Centria amk oy) ENTER-Elämässä eteenpäin! –hankkeiden kehittämisen tuessa.

2. Sosiaalisen vahvistaminen

Sosiaalisen vahvistamista toteuttaa monipuolisesti SONet BOTNIA:n alueohjausryhmä. Pidetyt kuusi kokousta ovat olleet osallistujille informatiivisia ja mahdollistaneet monipuolisen tilannekuvan seuraamisen sosiaalialan tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen vaihtuvista tilanteista alueohjausryhmässä edustettuihin organisaatioihin Keski-Pohjanmaalla myös koronavuonna. Yhteistyö näiden organisaatioiden kesken on myös jonkin verran tiivistynyt, mm. yhteisiä kehittämis- ja tutkimushankkeita on entistä enemmän.

Maakunnallistuva aikuissosiaalityön verkosto, Soiten digityöryhmä ja osaamisen kehittämisen työryhmät ovat foorumeita, joissa toimiminen ja tiedonvälitys työntekijöille toimii myös sosiaalisen vahvistajana. Kansainvälisen sosiaalityön päivän seminaari valmisteltiin pidettäväksi maaliskuussa, mutta koronan rajoitusten tultua voimaan tapahtuma jouduttiin perumaan.

3. Sosiaalialan alueellisen ja tutkimuspohjaisen tietotuotannon tukeminen

TKIO –suunnitelmaan liittyvää haastatteluaineiston käsittely hyvinvointikoordinaattori Tuija Tuorilan kanssa eteni alkuvuodesta ja keskeytyi keväällä. Rakenneuudistus –hankkeeseen valmisteltiin TKI-suunnitelman osahanke, jonka toteuttaminen ei käynnistynyt 2020 Soiten johdon linjaamana.

SONet BOTNIA:n kehittämissuunnittelija on mukana Soiten Digityöryhmässä ja Tiedon johtamisen työryhmässä, joissa koordinoidaan digitaalisten palveluiden kehittämistä ja tiedon johtamisasioita.

Historian ensimmäinen sosiaalialaa koskevaan valtion tutkimusrahoituksen haku toteutui syksyllä. SONet BOTNIA oli mukana neljässä tutkimushankkeessa, joista kolme sai joulukuussa myönteisen rahoituspäätöksen. Kehittämissuunnittelija keräsi ja välitti tarvittavia tietoja Keski-Pohjanmaalta. SONet BOTNIA:ssa valmisteluista vastasi kehitysohjaaja Arto Rautajoki.

4. TKI –toiminnan ja kestävien kehittämisrakenteiden edistäminen

TKI –strategian valmistelun edistäminen ei ole pyrkimyksistä huolimatta edennyt Soitessa. Alueellisen TKI –toiminnan linjausten on voinut nähdä jo Soiten toiminnassa neljän vuoden aikana poikkeavan osittain siitä, mitä esimerkiksi yhteistyöalueen TKI –linjauksissa pidetään tavoiteltavana. Neljän vuoden kokemuksen perusteella sosiaalialan osaamiskeskuksen toiminnan integroimisesta maakunnalliseen sosiaali- ja terveyspalveluja järjestävän ja tuottavan kuntayhtymän yhteyteen voi todeta olevan monenlaista hyötyä myös pienessä maakunnassa. Tämän kokemuksen pohjalta voi vahvasti suositella maakunnalliselle sote-organisaatiolle TKI –strategian määrittämistä sekä sisäisen TKI:n että ulkoisen TKI:n osalta.

Pohjoisen alueen Osaamis- ja tukikeskuksen jatkovalmistelu valmisteltiin osaksi Pohjois-Suomen maakuntien sote-Rakenneuudistus –hankkeita.

Soiten kehittämisrakenteissa SONet BOTNIA:n kehittämissuunnittelija on mukana mm. Digityöryhmässä ja Tiedon johtamisen työryhmässä ja Osaamisen kehittämisen työryhmässä. Näissä koordinoitaan digitaalisten palveluiden kehittämistä, tiedon johtamisasioita sekä Soiten henkilöstön osaamisen kehittämistä.

5. Sosiaalialan ja monialaisen tiedonhallinnan ja tietojohdamisen edistäminen sekä digitaalisuuden hyödyntäminen sosiaalipalvelujen kehittämisessä

THL:n koordinoima Sosiaalihuollon kehittäminen osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaa – hankesuunnitelma käynnistyi sosiaalihuollon tiedonhallinnan kehittämiseen ja tutkimukseen tähtäävällä AVAIN –mittarin käyttöönotolla. SONet BOTNIA osallistui aktiivisesti AVAIN –mittarin hankinnan, käyttöönoton ja THL-pilotin valmisteluun.

Maakunnallisen kirjaamisvalmentajien verkoston koordinoiti jatkui pienimuotoisena (2/vuosi). Kansa-koulu III-hankkeen toteutukseen osallistuminen käynnistyi toteuttamalla hankkeelle koulutustarvekartoitus ja rekrytoimalla osallistujat kirjaamisasiantuntijan peruskurssin ja kertauskurssin verkkokurssien pilotointiin. SosDigi –teemailtapäivän järjestettiin 4.3. Kokkolassa. AVAIN –mittarin lisäksi siellä käsiteltiin myös Omaolo- ja Suomi.fi –palveluita. Teemailtapäivä välitettiin etäseurantaan myös Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan osallistujille. Vastaavien SosDigi –teemailtapäivien tiedotusta ja ”kisakatsomot ” järjestettiin Keski-Pohjanmaalla.

PTT-prosessin (Paljon tukea tarvitsevat), monipalveluasiakkaiden prosessin päivittäminen ja käyttöönotto sisällytettiin Soite 2.0 sote-keskus –hankkeeseen ja kehittämissuunnittelija toimii projektin koordinoijana.

Muutenkin Soite 2.0 sote-keskus –hankkeessa digitaalisten palvelujen kehittäminen on läpäisyperiaatteena kaikissa osahankkeissa.

Dialogisiin menetelmiin liittyvä alueellisen verkostokoordinaattorin tehtävä siirtyi vuonna 2019 SONet BOTNIA:n kehittämissuunnittelijalle. Soiten johtoryhmä hyväksyi vuoden 2020 alussa dialogisten menetelmien toimintamallin Soitelle. Verkostokoordinaattorin tehtävässä työparina on toiminut läheisneuvonpidon koollekutsujien verkoston koordinaattori Pirkko Kivistö. VEKO-LNP-verkostoon kuuluu noin 15 henkilöä. Dialogisten menetelmien tilauksien määrä lisääntyi loppuvuoden mittaan, liittyen mm. hankkeiden käynnistämiseen, työyhteisöjen kehittämiseen ja palveluprosessien kehittämiseen.

6. Pohjoismaisen yhteistyön erityisasiantuntijuuden hyödyntäminen omassa toiminnassaan sekä osaamiskeskus-verkostossa

SONet BOTNIA:n raportti opintomatkasta (12/2019) Tanskaan; Tanskan TKI-rakenteisiin pureutuvan opintomatkan tuloksia hyödynnettiin mm. kutsumalla Tanskasta asiantuntijapuheenvuoro Marc Johanssonilta Kokkolassa järjestettävälle Pienille pohjalaisille mielenterveys- ja päihdepäiville. Koronan takia PPP-päivät toteutettiin verkkotapahtumana videoitujen esitysten avulla, mihin myös Johanssonin esitys videoitiin. Johansson on johtanut jengiytymisen ehkäisyyn liittyvää yhteisöllistä kehittämistä Kööpenhaminassa.

7. Järjestöjen ja julkisen kumppanuuden vahvistaminen

SONet BOTNIA on edistänyt julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyötä tukemalla mm. hankevalmisteluja ja hankkeiden toteuttamista. Kosti ry:n hallinnoima Vertaistoiminnan kehittämisen hanke VERNA jatkaa toimintaansa. Sen yhteydessä valmisteltiin käyttöön otettavaksi rekisteröity OLKA –toimintamalli Keski-Pohjanmaan keskussairaalassa vertaistukitoiminnassa. Nämä hankkeet ovat STEA:n rahoittamia.

Myös kuutta muuta yhdistystä tai liittoa on tuettu STEA-rahoituksen haussa, jotta yhdistykset voivat edistää eri potilasryhmien hoito- ja kuntoutusprosesseja yhteistyössä Soiten kanssa.

28.1.2021 Iiris Jurvansuu, SONet BOTNIA:n kehittämissuunnittelija Keski-Pohjanmaalla

Keski-Pohjanmaan alueohjausryhmä 2020

Soite

varahenkilö

Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalihoitaja

Jussi Salminen, kehittämisjohtaja

Marja Paananen, palvelualuejohtaja,
aikuisten sosiaalipalvelut

Johanna Alatalo, johtava sosiaalityöntekijä

Tanja Witick, toimialuejohtaja,
erityishuoltopiirin johtaja

Miia Luokkanen, palvelualuejohtaja

Minna Lönnbäck, palvelualuejohtaja,
perhekeskuspalvelut

Merja Mäki, palveluesimies, ennakkoivat
avopalvelut

Hanna Saarinen, palvelualuejohtaja,
ennakkoivat avopalvelut

Keski-Pohjanmaan liitto

Anne Sormunen, kansainvälisten asioiden
päällikkö

Jyrki Kaiponen, maakuntajohtaja

Centria ammattikorkeakoulu

Pirjo Forss-Pennanen, yliopettaja

Anne Jaakonaho, lehtori

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto

Leena Sundell, toimialapäällikkö

Jyväskylän yliopisto, Kokkolan

yliopistokeskus Chydenius

Niina Rantamäki, projektitutkija

Anu-Riina Svenlin, yliopistonopettaja

Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen

yhdistys

Heikki Aspfors, asumispalvelujohtaja

Sanna Manninen, sosiaalisen kuntoutuksen
johtaja

Ventuskartano ry

Tuija Tuorila, hallituksen jäsen

Markku Kallinen, hallituksen puheenjohtaja

Kosti ry

Sirpa Nevasaari, toiminnanjohtaja

Minna Kallio-Järvinen, hanketyöntekijä

Kokkotyösäätiö s.r.

Sanna-Mari Levijoki, toimitusjohtaja

SONet BOTNIA

Arto Rautajoki, kehityspäällikkö, esittelijä

Iiris Juvansuu, esittelijä

SONET BOTNIAN STRATEGIAN ARVIOINTI 2020 Keski-Pohjanmaa

Arvioiti SONet BOTNIAn strategisten painopisteiden toteutumisesta vuonna 2020. Arviointi toteutettiin tammi-helmikuussa 2021.

Arviointiasteikko on 1-5

1=ei toteutunut, 2=toteutui huonosti, 3=toteutui kohtalaisesti, 4=toteutui hyvin,

5=toteutunut erittäin hyvin

Kysely alueohjausryhmän varsinaisille jäsenille sekä kokouksiin vuoden aikana osallistuneille varajäsenille, yhteensä 19 henkilölle, joista 13 vastasi. Arviointien keskiarvot taulukossa.

Strategian painopistealueet	Arvio toteutumisesta 1-5
1. Sosiaalialan käytännön läheinen kehittäminen ja integroituvat palvelut	4,2
2. Vahvistaa sosiaalialan ammatillista osaamista ja identiteettiä	4,2
3. Sosiaalialan alueellisen ja tutkimuspohjaisen tietotuotannon tukeminen	3,7
4. TKIO - Sosiaalityön ja sote-integroidun tutkimuksen ja kehittämisen rakenteiden vahvistaminen	3,4
5. Sosiaalialan ja monialaisen tiedonhallinnan ja tietojohtamisen edistäminen - sekä digitaalisuuden hyödyntäminen sosiaalipalvelujen kehittämisessä.	4,2
6. Pohjoismainen erityistehtävä - hyödyntää pohjoismaisen yhteistyön erityisasiantuntijutta omassa toiminnassa sekä osaamiskeskusverkostossa.	3,7
7. Järjestöjen ja julkisen kumppanuuden edistäminen	3,8